

Масовий студентський спорт у вітчизняній та зарубіжній практиці

В'ячеслав Шутєєв
Тетяна Шутєєва
Андрій Єфременко
Олена Насонкіна
Михайло Марченков

Харківська державна академія фізичної культури,
Харків, Україна

Мета: проведення порівняльного аналізу особливостей організації масового студентського спорту у вітчизняній та зарубіжній практиці та їх вплив на особистість студентів.

Матеріал і методи: аналіз спеціальної літератури, в якій розкриваються особливості організації вітчизняного та зарубіжного масового студентського спорту.

Результати: на даний час у розвитку студентського спорту вирізняються два стратегічно відмінні напрями. Один, започаткований ще на теренах Радянського Союзу і який реалізується в сучасній Україні, передбачає для студентів обов'язкові заняття фізичними вправами в межах навчальної дисципліни «Фізичне виховання», а також заняття спортом за власним вибором на дозвіллі. Другий напрям, який є наслідком еволюції євро-американської цивілізації, передбачає створення для студентів умов і можливостей для вільного вибору ними видів рухової активності, як одної з форм їх дозвілльової діяльності.

Висновки: проведений аналіз свідчить про те, що в Україні в студентському середовищі існує чотири можливих напрями впливу спорту на формування особистості студентів: а) спортизовані заняття з фізичного виховання в межах навчального процесу; б) спортивні секції; в) бюджетні спортивні клуби; г) спортивні клуби, які функціонують на комерційній основі. У закордонній практиці вплив спорту на формування особистості студентів реалізується через різноманітні форми клубної роботи.

Ключові слова: фізичне виховання студентів, фізичне здоров'я, рухова активність, фізкультурно-спортивна діяльність, секційні заняття, потреби.

Вступ

Інтеграційні процеси, які розгортаються у всьому світі, охоплюючи усі аспекти людського буття торкаються і сфери масового студентського спорту, як системи організації та проведення спортивних заходів (змагань, розваг, ігор тощо) з масових видів рухової активності [3]. Ці процеси у вітчизняній практиці обумовлені тим, що переважна більшість студентів (67,2%) фізичними вправами займаються (або займались) лише на заняттях з фізичного виховання і лише близько 9,7% студентів, які навчаються на 1–4 курсах, відвідують спортивно-оздоровчі секції [4].

Як свідчать матеріали, отримані з використанням пошукової системи Google Ngram, термін «student sports» стабільно використовується в науковій та соціальній практиці з середини дев'ятнадцятого сторіччя. Студентський спорт пройшов складний шлях історичної еволюції. Він фактично являється основою сучасного спорту про що свідчать історичні матеріали. Особливу роль у цьому процесі відіграли Оксфордський та Кембриджський університети, останній з яких був заснований у XIII ст. групою студентів і професорів, які покинули Оксфордський університет. Так, у 1829 р. відбулись перші спортивні змагання з веслування, які проводились на річці Темза між командами цих університетів. Перші єдині правила гри у футбол були прописані представниками університетів Оксфорда і Кембриджа. Вони були схвалені більшістю шкіл і клубів, і пізніше їх прийняли за основу правил Футбольної асоціації Англії. У 1855 р. в Англії вперше була застосована колова система проведення змагань, у яких приймали участь студенти 17 коледжів. У 1880 в Англії була засно-

вана аматорська легкоатлетична асоціація. У 1891 р. вкладач одного з коледжів США у м. Спрингфіт (штат Массачусетс) Джеймс Нейсміт винайшов нову гру – баскетбол. Наведені приклади однозначно свідчать про важливу роль студентського середовища в становленні та розвитку сучасного спорту.

Мета дослідження: провести порівняльний аналіз особливостей організації масового студентського спорту у вітчизняній та зарубіжній практиці та з'ясувати їх вплив на особистість студентів.

Матеріал і методи дослідження

Методи дослідження базуються на аналізі спеціальної літератури, в якій розкриваються особливості організації вітчизняного та зарубіжного масового студентського спорту.

Результати дослідження та їх обговорення

Студентський спорт у вітчизняній практиці. На даний час у розвитку студентського спорту вирізняються два стратегічно відмінні напрями. Один, започаткований ще на теренах Радянського Союзу і який реалізується в сучасній Україні, передбачає для студентів обов'язкові заняття фізичними вправами в межах навчальної дисципліни «Фізичне виховання», а також заняття спортом за власним вибором на дозвіллі [1]. Цей напрям, відображаючи державну політику у сфері фізичного виховання студентської молоді, по своїй суті передбачає відносно централізоване управління процесами, які розгортаються в даній сфері.

Так, практична організація фізичного виховання та масового спорту у вищих навчальних закладах регламентується відповідним Положенням [3]. У відповідності до цього положення навчально-виховний процес з фізичного виховання та масового спорту у сфері вищої освіти ґрунтуються на таких основних принципах:

- пріоритетності освітньої спрямованості процесу фізичного виховання та функціонального фактора в оцінюванні фізичного розвитку студентів;
- багатокладності, що передбачає створення у вищих навчальних закладах умов для широкого вибору студентами засобів фізичного виховання для навчання та участі в спортивних заходах, які відповідали б їх запитам, інтересам, стану здоров'я, фізичній і технічній підготовленості, спортивній кваліфікації;
- індивідуалізації та диференціації навчального процесу з фізичного виховання;
- поєднанні державного управління і студентського самоврядування.

Дане положення надає вищим навчальним закладам широкі можливості щодо форм організації фізичного виховання студентської молоді. Відповідно до нього студентів для організації практичних занять розподіляють у навчальні групи – фізичного виховання, спортивного виховання та фізичної реабілітації. Однак практика показує, що найбільш поширеною є спортивно орієнтована форма організації студентських занять з фізичного виховання. Це перший і найбільш масовий рівень залучення студентів до спортивної діяльності, а відповідно це перша організаційна форма масового впливу спорту на особистість студента. Другий рівень залучення студентів до спортивної діяльності пов'язаний з функціонуванням у ВНЗ спортивних клубів та секцій з видів спорту. До прикладу, в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого [7], в якому спорт є невід'ємною складовою частиною формування загальної та професійної культури особистості студента, працюють шість спортивних клубів (шаховий, волейбольний, плавально-спортивний, спортивних видів боротьби, олімпійських видів боротьби, боксу та кікбоксингу) та діють 18 спортивних секцій (з бадмінтону, спортивної аеробіки та черлідінгу, баскетболу (жінки та чоловіки), бріджу, легкої атлетики, атлетичної гімнастики та ін.). У секціях тренуються близько 600 студентів. Практика функціонування університетських спортивних клубів свідчить також про те, що значна їх частина переходить на умови комерційної діяльності (як, наприклад, різноманітні фітнес-клуби). Так функціонує приватна компанія «Спортивно-технічний клуб Київського університету ім. Т. Г. Шевченка» [8] або приватна компанія «Спортивно-плавальний клуб «Соколи» Прикарпатського університету ім. В. Стефаніка [9], які надають послуги у сфері спорту та відпочинку.

Студентський спорт у зарубіжній практиці. Другий напрям в історичному розвитку студентського спорту, який є наслідком еволюції євро-американської цивілізації, передбачає створення для студентів умов і можливостей для вільного вибору ними видів рухової активності, як одну з форм їх дозвільної діяльності (заняття спортом або заняття фізичними вправами на дозвіллі). Такий підхід передбачає формування у студентів відповідних потреб, що вирішується за рахунок двох взаємозалежних складових: формування відповідної суспільної думки, а через неї вплив на формування у студентів відповідних потреб, тобто певного рівня їх особистісної фізичної культури (якщо

використовувати термінологію прийняту у вітчизняному науковому середовищі), та створення умов для практичної реалізації таких потреб. Наприклад, в США формування відповідного соціального середовища почалося ще в 60-х роках минулого сторіччя коли при президенті Д. Ейзенхауері була створена Рада у справах спорту і фізичного фітнесу, яка координувала на державному рівні діяльність у цій сфері. Як наслідок, уже до 1977 року в США близько 87,5 мільйона людей брали участь у різноманітних спортивних заходах. У той період найбільш помітною ознакою фітнес-буму було те, що близько восьми мільйонів людей займались оздоровчим бігом [10]. На даний час у США близько 7–8% дорослого населення займається фізичними вправами три або більше разів на тиждень. У Сполучених Штатах налічується 36,3 мільйонів людей, які відвідують спортивні зали, фітнес-центри або є членами різних клубів здоров'я [10]. Відмічені тенденції проявились і в системі вищої освіти. Необхідність залучення студентської молоді до занять фізичними вправами усвідомлювалась в університетському середовищі, адже їх академічного престижу уже було не достатньо для того, щоб залучити кращих студентів і спортсменів до навчання. Для цього при університетах почали створювати спеціальні спортивно-рекреаційні центри. Аналіз інформації, розміщеної у повідомленні про 25 найкращих таких центрів, показує, що, до прикладу, в університеті штату Техас функціонують сім баскетбольних і гандбольних площадок, повнорозмірний олімпійський басейн, майданчики для стрільби з лука, танцювальні класи та багато іншого, а університет в Цинциннаті має три басейни, декілька тренажерних залів, скалодром, футбольний та баскетбольні стадіони. Очевидно, що розбудова університетських спортивно-рекреаційних центрів була можлива лише при наявності відповідного фінансування. Деякі уявлення про цей процес дають такі дані. До прикладу, в університеті Південної Флориди у 2014–2015 навчальному році навчалось 48373 студентів. Університет має річний бюджет у розмірі 1,5 млрд доларів, а річний економічний ефект більш 3,7 млрд доларів, хоча у рейтингу, складеному Національним науковим фондом, цей університет займає лише 43 місце. Університетський спортивно-рекреаційний центр (фітнес-центр) має дві баскетбольні площадки, ряд спеціалізованих спортивних залів, шість фітнес-залів, критий легкоатлетичний манеж, бадмінтонні площадки, а також критий басейн [11]. Значні надходження до бюджету університетів ідуть від оплати студентів за навчання. Так, до прикладу, в Університеті Нової Англії в штаті Мен (США) вартість навчання для студентів складає більше 20000 доларів, а для аспірантів від 12500 до 15000 доларів [12]. Незважаючи на те, що в університетах навчання платне для підтримки талановитих студентів-спортсменів, а також для залучення їх до наукової діяльності виділяються спеціальні стипендії. До прикладу, в університеті Нової Англії (Австралія), навчається близько 18000 студентів. Щорічно університет виділяє більш ніж 2,5 мільйонів доларів у якості стипендій, різноманітних премій, а також більше ніж 18 мільйонів доларів для штатних співробітників та студентів, які задіяні у наукових дослідженнях. Для залучення студентів і викладачів до фізкультурно-спортивної діяльності у вищих навчальних закладах США використовуються різні пільги. До прикладу, в Інституті гірничої справи та технології, який знаходиться в штаті Нью-Мексико і є державною установою, навчається близько 2000 студентів. Співробітники і студенти, які займаються (за окрему платню) в спортив-

Форми впливу студентського спорту на особистість студентів

№ з/р	Форми впливу студентського спорту на особистість студентів, які реалізуються:	
	у вітчизняній практиці	у закордонній практиці
1.	Спортизовані заняття з фізичного (спортивного) виховання в межах навчального процесу	Відсутні
2.	Спортивні секції	Відсутні
3.	Бюджетні спортивні клуби	Відсутні
4.	Спортивні клуби, які функціонують на комерційній основі	Розповсюджена форма
5.	Практично відсутні (принципи роботи інші)	Клуб, як особлива форма самоорганізації діяльності студентів по реалізації спільних інтересів у сфері спорту
Спортивні змагання, в яких приймають участь студенти		
6.	участь протягом навчального року у вузівських, міжвузівських і міжнародних студентських чемпіонатах	участь протягом навчального року у вузівських, міжвузівських і міжнародних студентських чемпіонатах

ному центрі інституту, мають право безкоштовно залучати до такої діяльності своїх чоловіків або дружин, а також дітей-утриманців (у віці від 11 до 21 року) [13]. Проведений аналіз 25 найкращих спортивно-рекреаційних центрів при університетах Америки показав, що у всіх університетах функціонують спеціальні спортивні та фітнес-центри, в яких займаються студенти і викладачі. Незважаючи на здавалось би ефективне функціонування в закордонних університетах системи залучення студентів до занять фізичними вправами, а також наявність відповідної спортивно-рекреаційної бази для реалізації їх потреб у руховій активності, однак, як свідчать результати спеціальних досліджень, близько 50% сучасних молодих американців все ж таки не отримують необхідного обсягу рухової активності. Ле Сорре [14] відмічав, що, незважаючи на процвітаючу індустрію здоров'я та фітнесу тривалість життя в США зменшилась вперше з 1993 року, а стан здоров'я сучасних людей, у тому числі і студентської молоді, знижується. Ряд зарубіжних фахівців констатують, що однією з найбільш поширених перешкод для фізично активного відпочинку студентів є відсутність у них вільного часу. На їх думку, система навчання у вищих навчальних закладах повинна бути змінена, щоб створити умови, які сприятимуть раціональному і здорового способу життя студентів у вільний час [5; 6].

Як показує аналіз інформації, розміщеної в Інтернеті, спортивна діяльність у зарубіжних університетах організована в формі клубної роботи. Слід звернути увагу на те, що поняття «клуб» використовується для характеристики діяльності людей, спрямованої на задоволення спільних (групових) потреб. Він (клуб) представляє собою особливу форму самоорганізації діяльності людей по реалізації спільних інтересів, у даному випадку – у сфері студентського спорту. До прикладу, в Кембріджському університеті діють більше п'ятдесяти спортивних клубів, в яких культивуються бадмінтон, футбол, гімнастика, баскетбол, волейбол, триатлон, гольф та ін. (дані за 2016 рік). В університеті Бірмінгема, до прикладу, функціонує 53 спортивних клуби (від американського футболу до віндсерфінгу), які створюють можливості для занять спортом як новачкам, так і кваліфікованим спортсменам, а в спор-

тивному центрі Афінського університету студенти можуть вибрати будь-який з наступних видів спорту: теніс, баскетбол, волейбол, футбол, традиційні танці, класичні види спорту, настільний теніс, гімнастика, фізична підготовка, аеробіка, шахи та інші. Самоорганізація в діяльності таких клубів проявляється в тому, що студенти можуть формувати команди, які представляють їх департаменти або університет і беруть участь протягом навчального року у вузівських, міжвузівських і міжнародних студентських чемпіонатах. У цьому університеті для підняття престижу клубної спортивної діяльності в кінці навчального року переможці на спеціальній церемонії нагороджуються цінними призами від Сенату.

Узагальнені результати проведеного вище аналізу представлені в таблиці. Вони свідчать про суттєві відмінності процесу впливу спорту на особистість, який розгортається у вітчизняній і зарубіжній спортивній практиці. У вітчизняній практиці такий вплив реалізується переважно через спортизовані заняття в межах навчального процесу і в меншій мірі в спортивних секціях. У закордонній же практиці він реалізується через клуби, які представляють собою особливу форму самоорганізації діяльності студентів по реалізації спільних інтересів у сфері спорту. У цьому підході практично реалізовано діяльнісний підхід, який являється основою впливу на особистість [2].

Висновки

1. Проведений аналіз свідчить про те, що в Україні в студентському середовищі існує чотири можливих напрями впливу спорту на формування особистості студентів: а) спортизовані заняття з фізичного виховання в межах навчального процесу; б) спортивні секції; в) бюджетні спортивні клуби; г) спортивні клуби, які функціонують на комерційній основі.

2. У закордонній практиці впливу спорту на формування особистості студентів реалізується через різноманітні форми клубної роботи.

Перспективи подальших розвідок. У подальшому планується дослідження впливу діяльності вітчизняних спортивних клубів на особистість студентів-спортсменів.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що немає конфлікту інтересів, який може сприяти таким, що може завдати шкоди неупередженості статті.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

Список використаної літератури

1. Кашуба, В.А., Футорный, С.М., Андреева, А.В. (2012), "Современные подходы к здоровьесбережению студентов в процессе физического воспитания", *Физическое воспитание студентов*, № 5, С. 50-58.
2. Леонтьев, А.Н. (1977), *Деятельность. Сознание. Личность*, Просвещение, Москва.
3. Міністерство освіти і науки України (2006), *Про затвердження Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах*, Наказ від 11.01.2006 № 4, режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0249-06>.
4. Сутула, В.О., Луценко, Л.С., Булгаков, О.І., Дейнеко, А.Х., Сутула, А.В., Шутеев, В.В. (2016), "Щодо сучасних інновацій в системі фізичного виховання студентської молоді", *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 1(51), С. 99-106, doi: 10.15391/sns.v.2016-1.017.
5. Salita-Lisowska, J. (2006), "Poles' Participation in Sport for All-Motivations and Barriers", in Kosiewicz, J. (Ed.), *Movement recreation for all*, BK Wydawnictwo i Księgarnia, Legionowo, Warszawa, pp. 139-153.
6. Radiuk-Strzeżek, Joanna & Dąbrowski, Andrzej (2010), "Physical Recreation of Students of Selected Warsaw Non-Public Higher Education Institutions – Preferences and Motivations", *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, No. 48(48), pp. 99-109.
7. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (2017), Офіційний вебсайт, режим доступу: <http://nlu.edu.ua/ru/sport/> (доступний на 22 липня 2017 року).
8. Спортивно-технічний клуб Київського університету ім. Т. Шевченка (2017), Анкета компанії, режим доступу: <http://b2btoday.com.ua/id/2550244> (доступний на 22 липня 2017 року).
9. Спортивно-плавальний клуб "Соколи" Прикарпатського університету ім. В. Стефаніка (2017), Анкета компанії, режим доступу: <http://b2btoday.com.ua/id/3460129> (доступний на 22 липня 2017 року).
10. New World Encyclopedia (2015), Physical fitness, available at: http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Physical_fitness (accessed 22 July 2017).
11. University of South Florida (Wikipedia) (2017), Company page, available at: https://en.wikipedia.org/wiki/University_of_South_Florida (accessed 22 July 2017).
12. University of New England (2017), Company page, available at: <http://epoch-abroad.com/institution/694.htm> (accessed 22 July 2017).
13. New Mexico Institute of Mining and Technology (2017), Official Website, available at: <http://www.nmt.edu/gym> (accessed 22 July 2017).
14. The art of manliness (2014), The History of Physical Fitness, available at: <http://www.artofmanliness.com/2014/09/24/the-history-of-physical-fitness/> (accessed 22 July 2017).

Стаття надійшла до редакції: 19.06.2017 р.

Опубліковано: 31.08.2017 р.

Аннотация. В. Шутеев, Т. Шутеева, А. Ефременко, Е. Насонкина, М. Марченков. Массовый студенческий спорт в отечественной и зарубежной практике. Цель: проведение сравнительного анализа особенностей организации массового студенческого спорта в отечественной и зарубежной практике и их влияние на личность студентов. **Материал и методы:** анализ специальной литературы, в которой раскрываются особенности организации отечественного и зарубежного массового студенческого спорта. **Результаты:** в настоящее время в развитии студенческого спорта выделяются два стратегически отличные направления. Один, основанный еще на территории Советского Союза и который реализуется в современной Украине, предусматривает для студентов обязательные занятия физическими упражнениями в рамках учебной дисциплины «Физическое воспитание», а также занятия спортом по собственному выбору на досуге. Второе направление, которое является следствием эволюции евро-американской цивилизации, предусматривает создание для студентов условий и возможностей для свободного выбора ими видов двигательной активности, как одну из форм их досуговой деятельности. **Выводы:** проведенный анализ свидетельствует о том, что в Украине в студенческой среде существует четыре возможных направления влияния спорта на формирование личности студентов: а) спортизированного занятия по физическому воспитанию в рамках учебного процесса; б) спортивные секции; в) бюджетные спортивные клубы; г) спортивные клубы, функционирующие на коммерческой основе. В зарубежной практике влияния спорта на формирование личности студентов реализуется через различные формы клубной работы.

Ключевые слова: физическое воспитание студентов, физическое здоровье, двигательная активность, физкультурно-спортивная деятельность, секционные занятия, потребности.

Abstract. V. Shutieiev, T. Shutieieva, A. Yefremenko, O. Nasonkina & M. Marchenkov. Mass student sport in domestic and foreign practice. Purpose: carrying out of the comparative analysis of features of the organization of mass student's sports in domestic and foreign practice and their influence on the personality of students. **Material & Methods:** analysis of the special literature in which features of the organization of domestic and foreign mass student's sports are revealed. **Result:** currently in the development of student sports are two strategically different directions. One, based on the territory of the Soviet Union and which is being implemented in modern Ukraine, provides for students mandatory physical exercises in the educational discipline "Physical Education", as well as doing sports of their choice at leisure. The second direction, which is a consequence of the evolution of the Euro-American civilization, provides for the creation of conditions and opportunities for students to freely choose their types of motor activity, as a form of their leisure activities. **Conclusion:** conducted analysis testifies that in Ukraine in the student's environment there are four possible directions of the influence of sports on the formation of the personality of students: a) sports lessons for physical education in the educational process; b) sports sections; c) low cost sports clubs; d) sports clubs operating on a commercial basis. In foreign practice, the influence of sports on the formation of the personality of students is realized through various forms of club work.

Keywords: physical education of students, physical health, motor activity, physical culture and sports activities, sectional occupations, needs.

References

1. Kashuba, V.A., Futorny, S.M., Andreeva, A.V. (2012), "Modern approaches to the health of students in the process of physical education", *Fizicheskoe vospitanie studentov*, No. 5, pp. 50-58. (in Russ.)
2. Leontev, A.N. (1977), *Deyatel'nost. Soznanie. Lichnost* [Activity. Consciousness. Personality, Education], Prosveshchenie, Moscow. (in Russ.)
3. Ministry of Education and Science of Ukraine (2006), *On Approval of the Provision on the Organization of Physical Education and Mass Sports in Higher Educational Institutions, Order No. 4 dated January 11, 2006*, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0249-06>. (in Ukr.)
4. Sutula, V.O., Lutsenko, L.S., Bulhakov, O.I., Deineko, A.Kh., Sutula, A.V. & Shutieiev, V.V. (2016), «On Modern Innovations in the System

of Physical Education of Student Youth", *Slobozans'kij naukovo-sportivnij visnik*, No. 1(51), pp. 99-106, doi: 10.15391/snsv.2016-1.017. (in Ukr.)

5. Salita-Lisowska, J. (2006), "Poles` Participation in Sport for All-Motivations and Barriers", in Kosiewicz, J. (Ed.), *Movement recreation for all*, BK Wydawnictwo i Księgarnia, Legionowo, Warszawa, pp. 139-153.

6. Radiuk-Strzeżek, Joanna & Dąbrowski, Andrzej (2010), "Physical Recreation of Students of Selected Warsaw Non-Public Higher Education Institutions – Preferences and Motivations", *Physical Culture and Sport. Studies and Research*, No. 48(48), pp. 99-109.

7. National Law University named after Yaroslav the Wise (2017), Official website, available at: <http://nlu.edu.ua/ru/спорт/> (accessed 22 July 2017). (in Ukr.)

8. Sports and Technical Club of Kyiv University. T. Shevchenko (2017), Company Profile, available at: <http://b2btoday.com.ua/id/2550244> (accessed 22 July 2017). (in Ukr.)

9. Sports and Swimming Club "Sokoly" of the Precarpathian University named after them. V. Stefanyk (2017), Company Profile, available at: <http://b2btoday.com.ua/id/3460129> (accessed 22 July 2017). (in Ukr.)

10. New World Encyclopedia (2015), Physical fitness, available at: http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Physical_fitness (accessed 22 July 2017).

11. University of South Florida (Wikipedia) (2017), Company page, available at: https://en.wikipedia.org/wiki/University_of_South_Florida (accessed 22 July 2017).

12. University of New England (2017), Company page, available at: <http://epoch-abroad.com/institution/694.htm> (accessed 22 July 2017).

13. New Mexico Institute of Mining and Technology (2017), Official Website, available at: <http://www.nmt.edu/gym> (accessed 22 July 2017).

14. The art of manliness (2014), The History of Physical Fitness, available at: <http://www.artofmanliness.com/2014/09/24/the-history-of-physical-fitness/> (accessed 22 July 2017).

Received: 19.06.2017.

Published: 31.08.2017.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Шутєєв В'ячеслав Вадимович: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Шутєєв Вячеслав: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, Украина.

Vjacheslav Shutieiev: Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0001-6459-8564

E-mail: shutey1971@ukr.net

Шутєєва Тетяна Миколаївна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Шутєєва Татьяна Николаевна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, Украина.

Tetiana Shutieieva: Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-0217-9505

E-mail: polyna71@mail.ru

Єфременко Андрій Миколайович: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Єфременко Андрей Николаевич: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, Украина.

Andriy Yefremenko: Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0003-0924-0281

E-mail: ukrnac@ukr.net

Насонкіна Олена Юрїївна: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.

Насонкина Елена Юрьевна: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, Украина.

Olena Nasonkina: Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-6127-932X

E-mail: nasonkinaelena@gmail.com

Марченков Михайл Костянтинович: Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Марченков Михаил Константинович: Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская, 99, г. Харьков, Украина.

Mikhailo Marchenkov: Kharkov State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

ORCID.ORG/0000-0002-7640-8972

E-mail: marchenkov.mihail@mail.ru